

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, szombat 1910. december 24.

291 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felölös szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Nemzeti népoktatás.

A képviselőház pénzügyi bizottsága a költségvetés tárgyalás alkalmával a kultusz-tárcánál foglalkozott elvi jelentőségű oktatási dolgokkal. Ezek közül legnagyobb figyelmet már politikai vonatkozásánál fogva is az állami népiskola s egyáltalában a népiskolai oktatás érdemel. Nem ártott már a bizottságban szóvá tenni bizonyos kérdéseket, mert legalább addig, amíg a plénum elé kerül a kultusz-tárca, foglalkozhatik vele a közvélemény s a publicisztika is, noha az ilyen kérdések tárgyalása voltaképpen az egész ország színe elé tartozik. Csakhogy még jó időbe kerül, amíg magát a költségvetést a képviselőház is tárgyalhatja, s kétséges, hogy ott akkor nem lesznek-e olyan körülmények (közelgő véderőreform is), amelyek az ilyen, bár életbevágó, de most akadémiakusnak tetsző kérdések iránt megcsappantják a figyelmet?

Apponyi gróf ugyanis azt az óhaját fejezte ki, hogy a népoktatás terén az előbbi kormány irányelvei szerint haladjon a kultuszminiszter, mire gróf Zichy János azt felelte, hogy igenis azt a nyomdokot akarja követni, „nem akar változtatni a mult kormány által lefektetett alapelveken”; e tekintetben céltudatos, de tapintatos politikát akar követni.

Ezt a tapintatosságot két irányra nézve érthetjük. Az egyik irány vonatkozhatik a felekezeti iskoláztatásra, amiről csak legközelebb nyilatkozott a miniszter; a másik pedig és valószínűleg erre helyezett súlyt Apponyi Albert gróf is, a magyar nyelv tanítására a nemzetiségi iskolákban.

Most, amikor mindenfelé a békeharangok köteleit lóbálják, ez a kérdés nagyon is aktuális. Tudjuk, hogy különösen a románok közt az Apponyi-féle törvény szülte a legnagyobb elégedetlenséget és mozgolódást.

Amilyen szangvinikus nemzet vagyunk, nagyon könnyen beleeshetünk a másik szélsőségbe, a tapintaton túlmenő engedékenységekbe, ami már azután nem a bölcs engedékenység és előzékenység színében tűnik fel azok előtt, akik a magyar állam egységességének akár tudatos, akár öntudatlan ellenségei, hanem oly gyöngeségre magyarazzák, mely minden a makacsabb ellenállás előtt leteszi a fegyvert és meghunyászkodik.

Hogysem ez bekövetkezzék, magunk is azt mondjuk, hogy akkor jobb lett volna meg sem csinálni azt a törvényt, noha teljesen igazunk van. De most már késő a fontolgatás; felforgatni saját megbízhatatlanságunk és gyávaságunk, tehetetlenségünk bevallása nélkül nem szabad. Itt tehát valóban az a tapintat verhet hidat, amelyet Zichy János gróf irányelvül tűzött tűzött ki.

Szangvinikusságunk jellemvonása az is, ami már itt-ott a publicisztikában megszólal, amely a nemzetiségi kérdésben szinte meg-

alázó türelmesség, mi több, téllenség, visszavonulás helyességét magyarázza, sőt Deák Ferencre hivatkozva, a magyar nyelv tanításáról is lemondana az olyan nemzetiségi vidékeken, ahol hátrévidül magyarság nincsen.

Amilyen veszedelmes lehet, mint már káros volt sokszor, a theoretikusság a törvényalkotásban, olyan károsná válhatik a magyarázatban is. Deák Ferenc is egészen másképp beszélne ma; a kor, az irányeszmék, a tapasztalat tanulságai annyira mások, hogy azzal a mértékkel, mint a hamar csalódott Deák és Eötvös mérték a nemzetiségi kérdést, bizony ma nemcsak, hogy nem taksálhatjuk, de végzetes szerencsétlenség és esztelenség lenne taksálni.

Helyénvalónak tartjuk a tapintatot.

De amikor ezt annyira hangsúlyozzuk, hogy kedvéért egyesek már feladnák azt az elveket is, amelyet a magyar nyelv érvényesítésének terén nagynehezen elértünk, föl kell vetnünk rögtön azt a kérdést: vajon miért nem tapasztaljuk a köteles tapintatot a magyar állammal és a nemzettel, sőt a nagy külföld értelmesebbjei által ismert magyar nemzeti kultúrával szemben a panaszkodók részén? Talán illenék nem az államhatalomnak, hanem az állam alattvalójának kezdeni. Nagyon könnyű megtalálni a tapintatot akkor, ha jó akaratot és lojalitást lát az ember. De nincs helye a tapintatnak a csökönyös rosszakarattal szemben.

Az államnyelv elleni makacs ellenségesség sehol sem uralkodhatik oly vakmerően, oly gyarló elnézés mellett, mint Magyarországon. Ha a legújabb törvény már szigorubb rendelkezéseket tartalmaz, vajon nem az előbbi szolidabb törvény kijátszása tette szükségessé? Közel harminc éven át elég idejük lett volna a nemzetiségeknek, hogy fokozatosan, minden surlódás nélkül megfeleljenek a törvény intenciónak. Kárunk bizony nem lett volna belőle. Ha a vezető személyek az okosság szavára hallgatnak, ha nem a hagyományos vaksággal gyűlölnék mindent, ami magyar, csupán egy nyomorult politikai hagyománynak még mindig mámoros epigonaként: akkor nemzetiségük hajszálnyi csorbitása nélkül ma nagyjában tudnának magyarul, fiaiknak nagyobb tömege vehetne részt az állam gépezetének vezetésében, ami talán mégis könnyebb, kellemesebb és az állam legfontosabb attributumának elárulása mellett nem köthet magyar ember.

Az Apponyi-féle törvény — volt kultuszminiszterünk nagyjelentőségű alkotása — az idők teljességének és az állami szükségességnek szülöttje. Békét pedig a magyar nyelv, az állam legfontosabb attributumának mellett nem köthet magyar ember.

Ha ebben a felfogásban egyedül állna Magyarország, akkor is önmaga iránti kötelessége lenne érvényt szerezni neki; de hiszen

még ezen a téren is késlekedve lépdelünk; régen megcsinálta már példáját Románia. Mért csak ezt a példát nem akarják tükörnek a föderalista álmokat hüvelyező román agitátorok?

Különös, hogy tulságos skrupulozitással a magyar nyelv tanításának pedagógiai célszerűtlensége mellett is érvelnek egyes magyarok, még pedig azokkal az érvekkel, melyeket éppen a nemzetiségi agitátorok szoktak használni, hogy jóhiszeműségüket bizonyítsák. Hogy a magyar nyelv tanításának sikertelenné kell válnia ott, ahol nincs megfelelő magyar faji háttér, ebben van némi igazság. De miért kell sikertelenné lennie? Mert azok, akiknek kötelességük lenne a magyarul megtanult gyermeknek módot nyújtani és kedvet adni a magyar nyelven való olvasásra és beszélgetésre, szándékosan elhárítják, elzárják az alkalmat, sőt egyenesen a magyar nyelv ellen izgatják a gyermeket és egész környezetét. Így természetesen nem lehet maradandó eredménye a magyar nyelv megtanulásának. Ellenben ott, ahol megértetik a gyermekkel, hogy ezt a nyelvet tudni nem csak szép, hanem jó is, nem csak kötelesség, hanem hasznos is, ahol ilyen irányban világosítják föl a gyermeket papjaik és tanítóik: tapasztalatból merjük mondani, hogy nyelvi és faji háttér nélkül is szép eredményeket értek el s a felnőtt tanuló bekerülvén az életbe, csakhamar tapasztalja, hogy nyelvi tudása milyen előnyösnek bizonyul. Az előbbi esetekből tehát ne azt a következtetést vonjuk le, hogy szüntessük meg ott, ahol az oktalan renitencia mutatkozik, a magyar nyelv tanítását, hanem távolítsuk el a költő módon azokat a mesterséges akadályokat, melyeket a magyar nyelv tanítása ellen emelnek.

Mindenekelőtt pedig éppen a magyarokat vezesse az a szellem, amely épp oly távol áll a céltalan provokációtól, mint a hagyományos elernyedéstől, kishitűségtől. Az ilyen kishitűség, kényelmes meghátrálás nagyobb kárt okozhat a nemzeti kultúra ügyének, mint a leghangosabb nemzeti agitáció.

UJDONSÁGOK.

— A kereskedelmi kamara ülése. A fiumei kereskedelmi- és iparkamara tegnap este Dankl alelnök elnöklésével ülést tartott.

Napirend előtt Smoquina titkár néhány kisebb jelentőségű bejelentést tesz, melyek után áttérnek a napirendre.

Felolvassák a kereskedelemügyi miniszternek a váltótörvények egyesítéséről szóló törvénytervezetnek ügyében érkezett leiratát. A titkár indítványozza, hogy bizottságot küldjenek ki a tervezet tanulmányozására.

A kamara az indítványt elfogadja és megbizzza az elnökséget a bizottság megalakításával.

Két kisebb miniszteri leirat elintézésé után

felolvassák az uruguayi konzulátusnak az uruguayi huszbehozatal ügyében küldött beadványát, majd tárgyra kerül az országos iparos-egyesületnek a szerbiai huszbehozatal ügyében intézett leirata.

Righini elítéli a kormány ismeretes eljárását, és kijelenti, hogy ez ellen a kamarának is tiltakoznia kell. Javasolja, hogy a földművelésügyi minisztériumhoz tiltakozó táviratot intézzenek, melynek szövegét felolvassa. A kamara hozzájárul az indítványhoz.

Tárgyalásra kerül ezután a kereskedősegek segélypénztárának kérvénye a vasárnapi munkaszünet ügyében. A titkár kifejti, hogy a minisztérium számos kérelem alapján elrendelte, hogy vasárnapon az üzleteket délelőtt 10 órakor zárják be. Nehéz volna tehát Fiume számára speciális rendelkezést kérni, amely az üzleteknek egész napon való zárvatartását rendelné el, tehát nem marad más hátra, mint az eddigi gyakorlat fentartása.

Sorra kerül a segélypénztárnak egy másik felterjesztése is, melyben kéri a kamarát, járjon közbe az illetékes helyeken, hogy az dohány és bélyegárusítását válasszák szét a többi áruktól s a fűszerüzleteknek és a papirkereskedéseknek ne adjanak dohány és bélyeg-elárusítási jogot. A kamara azonban miután ezt károsnak tartja az egyes üzlettulajdonosokra, nem járul hozzá a kéréshez. A kamarának az a nézete, hogy más áruk eladásával is foglalkozó üzlettulajdonosokat ellenőrizni lehet, hogy vissza ne éljenek jogaikkal és vasárnapon más árut ne árúsítsanak el a dohányon és bélyegen kívül.

A kamara ezután elhatározza, hogy az aradi társamara kérelméhez csatlakozik. Az aradi kamara ugyanis az élesztőnek rizskeményitővel és lisztanyagokkal való keverésének megtiltására vonatkozó akciójának támogatását kéri.

Majd a kamara a városi ipartanács végleges tagjaul megválasztja Dumichich és Ferlan tagokat.

Végül elfogadják Dussich azon indítványát, hogy az indítványokat és interpellációkat az ülés lezelején tárgyalják.

Az ülés ezzel véget ért.

— **A hajószemélyzet bérmozgalma.** A Magyar-Horvát hajóstársaság gépészei hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy mozgalmat indítanak helyetük javítására. A mozgalom vezetői követeléseiket memorandumba foglalták s a naggyűlés jóváhagyása után átadják a társaság igazgatóságának. A gépészek többek között kívánják szakszervezetük elismerését s az állásközvetítést, a szolgálati pragmatikát, a szolgálati beosztást, a kapitányokkal való egyenrangúsítást, az egészségügyi intézkedéseket s végül fizetésemelést az elkészített tervezet alapján. Hasonló mozgalom észlelhető a többi gépészek között is.

— **Halálra gázolta a villamos.** Tegnap délelőtt halálos kimenetelű szerencsétlenség történt a Fiumara közelében. Ficor Mária hatvan éves grobniki földművesasszony Fiuméba jött, hogy fiát meglátogassa. A Panachoff-kávéház közelében át akart menni az uttesten. Szerencsétlenségére ugyanakkor közeledett feléje az egyik villamoskocsi, melynek csengetését nem hallotta meg. A következő pillanatban a villamos kocsi elütötte az öreg asszonyt, aki a kerek közé került. A szerencsétlenség színhelyén nagy tömeg kíváncsi verődött össze, míg az éppen arra haladó egyik rendőrellenőr gondoskodott, hogy az asszonyt a kórházba szállítsák. Az első vizsgálatnál csak azt vették észre, hogy a földművesasszony a térdén és a fején sebesült meg. Később azonban, mikor a sebesültet ki-

haligatták, elpanaszolta, hogy a nagy utcai forgalomban elvesztette a fejét s nem tudta, hogy a csengetés neki szól. Nemsokára egy villamos alkalmazott is a kórházba jött, akinek szintén azt a felvilágosítást adták, hogy csak könnyebb balesetről van szó. A késő délutáni órákban azonban az öreg asszony állapota váratlanul súlyosabbra fordult s este hét órakor, mielőtt az időközben értesített hatósági kiküldöttek kihallgathatták volna, rövid agónia után meghalt. Minthogy a hirtelen haláleset belső sérüléstről is tanuskodik, a hullát fel fogják boncolni. A szentanuk állítása szerint a villamoskocsi vezetőjét felelőség nem terheli.

— **Személyi hír.** Schwimmer Róza, a magyarországi feminista vezére, mielőtt európai felolvasó útjára indul, Abbaziába érkezett és két hétre az ottani Szabados-penzióba szállt.

— **Az „Adria” adománya.** Az „Adria” tengerhajózási társaság husz koronát adományozott a tengerészkapitányok klubjának a hajótörtek segélyalapja javára.

— **A „Carpathia” megérkezett.** A Cunard-hajóstársaság „Carpathia” gőzöse, ma reggel fé hétkor Newyorkból jövet, Fiuméba érkezett. A hajó parancsnokának a révhivatalnál tett jelentése szerint a hajón utközben sem haláleset, sem születés, sem más megbetegedés nem történt. A gőz Newyorkból 1800 utassal indult utnak. Triesztben leszállt 375 magyar visszavándorló, akik vonaton folytatták utjukat hazafelé. A többi utasok már a közbeső kikötőkben eltávoztak a hajóról s Triesztben ezeken kívül sok osztrák visszavándorló is hagyta el a gőzöt. A parancsnok bejelentette még, hogy a „Carpathia” legutóbbi Newyorkban tartózkodásakor 16 alkalmazott szökött meg.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnapi, részben a mai napon a következő hajók érkeztek: „San Severo” olasz gőzös Anconából üresen. „Carpathia” angol gőzös Newyorkból 216 tonna géppel, 670 hordó olajjal és 240 tonna rézzel.

Indult: „Vindobona” angol gőzös Newyorkból 4200 tonna cukorral és 100 tonna fával.

— **Lakástűz.** Tegnap estefelé tájban a Via Governo 8. számú ház első emeletnek ablakából sűrű füst gomolygott kifelé. Az utcán csakhamar összecsdültek a kíváncsiak s a házbeliek között nem kis ijedség keletkezett. A tűz a Lisitzki család lakásában keletkezett. Este fél hat óra tájban Lisitzkiné észrevette, hogy az egyik szobában a szekrény lángbnn áll. Segítségért sietett a szomszédokhoz, akik a szobából hamar kivitték a többi butorokat, hogy azokra a tűz ne terjedjen át, mesok addig a szekrényt oltották, úgy hogy mire a tűzoltók odaértek, már el volt hártva minden veszedelem. A tűz úgy keletkezett, hogy a lakás alatt egy vendéglő van, amelynek konyhakéménye a lakás szobájának falában van. A falon egy kis nyílás keletkezett, amelyet csak kartonlappal zártak el. A hősegtől azonban a kartonlap s a szekrény száraz fája tüzet fogott. A kár, amely biztosítás útján megtérül 500 koronára rug, mert a szekrény ruhaneművel volt megrakva.

— **A kormány és a magyar kivándorlók pénze.** „Az Est” írja: A magyar kormány-nak nagyon fáj a kivándorlókért feje. Állandóan segíteni akar rajtuk, de azért komolyan nem tesz értük semmit. Most is a pénzküldeményeket akara rendezni. Vigyázni akar a pénzükre, hogy lelketlen amerikai bankárok el ne kezeljék a szegények fillérjeit. Ez helyes. De az már nem helyes, hogy a kormány erősz-

kos módon egy teljesen idegen intézet kezére akarja bízni a kivándorlók pénzét. Egy hannotver bankra, melynek Amerikában fiókjai vannak. Ez azért is érthetetlen és furcsa, mert Newyorkban már van egy magyar intézet, mely a kivándorlók pénzkézelésére alakult, de azonkívül a kormány-nál van egy ajánlat, melynek az a lényege, hogy a Magyar Általános Hitelbank és a Leszámitolóbank közösen hajlandók felállítandó ügynökségeik útján a kivándorlók pénzkézelését ellátni. Erre erkölcsi és anyagi támogatást kérnek. Az anyagi támogatás fölösleges, de a magyar intézményt föltlenül többre kell becsülni, mint a németet. Példa rá az olasz kormány, mely a Banca Napoli-ra bízta a kivándorlók pénzkézelését. Tegye ezt a magyar kormány is. Akár a meglevővel, akár mással.

— **A „Mauretánia” rekordja.** Az Atlanti oceán hajóforgalmában egyedül áll az a gyorsaság, mellyel a Cunard hajóstársaság „Mauretánia” óriásgőzöse a Liverpool-Newyorki utat megtette. A hajó ugyanis a Liverpool melletti Fishguard kikötőbe tegnap, december 22-én, este tíz óra nyolc perckor érkezett meg, miután rekord utját a newyorki negyvenegy óras tartózkodással együtt tizenegy nap és huszonhárom óra alatt tette meg. A „Mauretánia” óránként átlagos huszonöt tengeri mértföldnyi sebességgel haladt s legjobb napi rekordja 582 tengeri mértföld volt. A hajónak azonban, mely menet és jövet több mint háromezer utast és háromezernyolcszáz zsák karácsonyi postát szállított, nem ez volt a leggyorsabb útja, mert rendkívüli viharral kellett megküzdenie.

A gyorsgőzös Newyorkig öt nap és két óra alatt, vissza pedig öt nap és négy óra alatt ment. A Fishguardban való kikötés a Cunard igazgatósága néhány hónappal ezelőtt rendszerezte, mert ezáltal a londoni utasok kilenc órát nyernek. Az utasoknak ugyanis Liverpool érintése nélkül közvetlen vonat összeköttetésük van London felé.

— **Nem megy a Ganz-Danubiusgyárak fuziója.** Beavatott forrásból halljuk, hogy a Ganz-gyár és a Danubius hajó- és gépgyár fuziója körül újabb lényeges nehézségek merültek föl. Már-már úgy volt, hogy a fuzió simán fog menni, most pedig úgy áll a dolog, hogy nem lehetetlen, hogy az egyesülés terve hajótörést szenved. Az újabb nehézségeket ezáltal a Ganz-gyár támaszotta. A fuzió tárgyalások szünetelnek és kevés a kilátás, hogy egyhamar folytatódna.

— **Gyermekfelruházó ünnep.** A Rákóczi asztaltársaság tegnap tartotta meg gyermekfelruházó ünnepét a Hungária vendéglőben. Az asztaltársaság tizenhét fiu és négy leánygyermeket látott el meleg ruhával. A kicsinyek ezenkívül vacsorát is kaptak. Az ünnepen Boros és Baltási tagok beszéltek, méltatva a nap jelentőségét. A gyermekek közül Ács János mlaccai iskolásfiu Rákóczi-verseket szavalt, Müller Ilonka pedig társai nevében köszönő szavakat mondott az asztaltársaság tagjainak.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPESZ, dec. 23. A képviselőháznak gyéren látogatott ülését Berzeviczy Albert negyed 11 órakor nyitja meg. Az elnöki bejelentések után folytatják a szerb kereskedelmi szerződés tárgyalását. A mai vita első szónoka

Jankovich, aki a mezőgazdaság okszerű fejlesztését kívánja. A javaslatot elfogadják. Utánna

Sándor Pál emelkedik szólásra s az országos gazdasági egyesület ellen beszél. Védel-

A „NEW-YORK” áruház

KOSSUTH LAJOS UTCA I. SZ.

elismert legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrás.

Közhírré teszi, hogy december 1-től kezdve

rendkívüli árleszállítás mellett

a következő cikkek kerülnek eladásra:

Férfi, női és gyermekfehérneműek csakis elsőrendű minőségben

Férfi, női és gyermek trikoárúk, blusok aljak és pongyolák ugy,

mint az összes raktáron levő mindenféle téli szezon-árúk.

hatalatlan olcsón, leszállított árak mellett.

Ne mulassza el senki az alkalmat, míg az áru-készlet tart.

mezi az agrárius támadásokkal szemben az argentinai husbehozatalt. Hangoztatja, hogy Károlyi gróf híven követi az elveit, nem úgy mint hívei Rubinek, Baross és mások, akik éppen úgy kötnek üzleteket, mintha kereskedők volnának.

Rátér ezután a koalíció cselekedeteire. Kijelenti, hogy a koalíciós kormány valóságos fiókja volt az országos magyar gazdasági egyesületnek.

Darányi Ignác ekkor izgatottan közbeszól, mire

Sándor Pál folytatja a beszédét. Azt mondja, hogy Magyarország kereskedelmének fejlődése érdekében mindenkinek vállelve kell dolgoznia.

Az ülés folyik.

Hírek a folyosóról.

BUDAPEST, dec. 23. A parlament folyosóján ma azt beszéltek, hogy a képviselőház holnap, a karácsony első napjára való tekintettel már nem tart ülést. A legközelebbi ülés január huszonharmadikán lesz. Hire jár annak is, hogy Sándor Pál mai beszéde miatt sokan személyes kérdésben fognak felszólalni, hogy a támadásokra reflektálhassanak.

A király karácsonya.

BÉCS, dec. 23. A király ma Wallseebe utazott, hogy a karácsonyi ünnepeket leánya, Mária Valéria főhercegasszony családja körében töltsse. Az ünnepek után a király hétfőn visszatér Bécsbe.

Péter király és György herceg utazása.

BÉCS, dec. 23. A „Slavische Tagblatt“ jelenti Belgrádból: Véglegesen elhatározták, hogy Péter szerb király február harmadikán nagyobb katonai kísérettel Rómába utazik Fiume és Ancona érintésével. György herceg pedig új évkor két évi tartózkodásra Franciaországba utazik, hogy félbeszakított tanulmányait folytassa.

Vaszics ujságíró pöre.

BELGRÁD, december 23. A belgrádi törvényszék több napi tárgyalás után öt évi fegyházra ítélte Vaszcics szerb ujságírót, aki adatokat szolgáltatott a zágrábi felségárulási per megindításához.

A kolostorok ügye a spanyol kamarában.

MADRID, dec. 23. A spanyol kolostorok bezáratásáról szóló törvényjavaslatot nagy izgalmak között késő éjjelig tárgyalták a spanyol kamarában. Határozatot eddig még nem hoztak.

Egy ujság elkobzása.

BÉCS, dec. 23. Az ügyészség elkoboztatta az „Arbeiterzeitung“ legutóbbi két számát, amelyekben izgató cikkek voltak az urak háza ellen.

A mexicói forradalmárok győzelme.

LONDON, dec. 22. Newyorkból érkezett híradások megerősítik a forradalmárok győzelméről szóló hírt. A házadók három ágyut elvettek.

Két milliós nyereség Montecarlóban.

MONTE-CARLO, dec. 23. Egy D'Arnborough Vilmos nevű amerikai, rövid időn belül a montecarlói játékbankban két milliót meghaladó összeget nyert. A szerencsés játékos mindjárt az első napon 250 koronát nyert. Közben 800 ezer koronás veszteség érte, ezt azonban később kétszeresen is visszanyerte. A kaszinó látogatói mind a vakmerő játékos asztala köré sereglenek. Az amerikai nem játszik valami rendszer szerint. Játékát még mindig folytatja.

Négyszázötvenen a bányasirban.

BOLTON, dec. 22. A tegnapi délutáni bányaszerencsétlenség mentő munkálatait egész éjjel folytatták. A tárnák tele vannak gázzal. A mentők mintegy négyszázötven halott bányászt láttak a bányában.

Katasztrófális tüzek.

LONDON, dec. 23. Philadelhiából táviratozzák, hogy ma éjjel egy börtöletel kigyulladt. Egy fal oltás közben ledőlt és harminc tüzőltőt temetett maga alá. Mikor ezek segélyére siettek, egy másik fal is összeomlott és az omladékok mintegy harminc tüzőltőt, rendőrt és magánembert temetett a romok alá. Tíz holttestet már kivettek a romok alól. A mentők azt hiszik, hogy huszonhárom halottja van a katasztrófának, melyek közül 16 tüzőltő. A mentési munkálatok folynak.

CHIKAGO, dec. 22. Egy kenderraktárban tűz ütött ki. A raktár teteje lezuhant és 20 tüzőltőt a parancsnokkal együtt agyonütött.

Sikkasztó könyvelő.

ZOMBOR, dec. 23. A rendőrkapitányság táviratilag értesítette a hatóságokat: Lenbach Károly huszonkét éves könyvelő huszonkétezer korona elikkasztása után megszökött. Egyben kéri, hogy a szökevényt tartóztassák le.

Feldarabolt asszony.

BÉCS, dec. 23. A huszadik kerületben (Brigittenau) tegnap este egy darabokra vagdalt női holttestet találtak. A holttest egy ház illemhelyének folyosóján egy ruhakosárban volt. A fej egy vászondarabba volt beburkolva, a kezek és lábak a testtől le voltak szakítva. Megállapították, hogy a holttest Weiss Lujza varrónőé. A kegyetlen gyilkost még nem nyomozták ki.

BÉCS, dec. 23. A rendőrség, amely a nyomozást megindította, ma reggel letartóztatta Bartonek Mária, aki ugyanabban a házban lakik, ahol a szétarabolt holttestet találták. Bartonek Mária lakásán ugyanis megtalálták a „Kreuzzeitung“-nak egy elszakított példányát, melynek hiányzó darabjába a meggyilkolt varrónő feje volt becsavarva. A kályhában pedig sok égett csontdarabokat találtak s e csontdarabok a törvényszéki orvos szerint emberi testrészek.

Elítelt antimilitarista.

PRÁGA, dec. 23. A „Cesky Slovo“ jelentése szerint Borek mérnököt, aki a haditengerészetnél egyéves önkéntes volt, az itteni haditörvényszék anarchikus törekvések miatt hat évi börtönre és polgári jogainak egy évi felfüggesztésére ítélte. A mérnök egy karolinenthalí ifjú antimilitarista szövetséghez tartozott, melynek több tagját, köztük Boreket is, hónapokkal ezelőtt letartóztatták.

Zavargások a kolera miatt.

LISSZABON, dec. 23. Maderán a kolera-betegség ijesztő módon terjed. A tegnapi napig összesen háromezer halálos koleraeset történt. A lakosság megtagadja a hatósági intézkedésekhez való alkalmazkodást. Madigon 200 személyből álló tömeg támadást intézett a gyógyszerárak ellen melyek felszerelését darabokra zúzták. A katonaság sortűzzel kergette szét a zavargókat.

Kevéssel utóbb 7000 ember indult a város ellen és a szembejövő katonaságot futásra kényszerítették. Sok előkelő ember kénytelen volt szintén menekülni. Más helyeken is zavargások voltak a kolera miatt. A katonaságot időközben megerősítették, mire rohamot intéztek a zavargók ellen. Számos halott maradt a helyszínen. A zavargók visszavonultak. A felingerült lakosság a hatóságokat a kolera terjesztőinek tekinti.

Görög diákok tiltakozása.

ATHÉN, dec. 23. A napokban itt nagy diákgyűléseket tartottak, melyekben a krétai kérdést tárgyalták. Elhatározták, hogy a nagyhatalmak képviselőihez tiltakozó iratot intéznek, melyet az összes európai egyetemek görög hallgatóival is közölni fognak.

A karácsonyi és ujévi ünnepek

alkalmával mindenféle porcellán

disztárgyak és lakádiszek

jntányos árak mellett kaphatók

KORNICZAI G.

Via Governo 22.

Karácsonyi és ujévi ajándékok!

Kerekes korcsolya (Rollschuhe)

gyermeknek és felnőtteknek minden árban.

-o-o-

Játékszerek, társasjátékok, alpacca és chinaezüst
áruk. Bördízmű és műipari cikkek.

Igen olcsó, szabott árak.

REICH SÁNDOR - FIUME, CORSO

Tiring-ház.

Karácsonyra bőrs malacok
ujévre szopós malacok

legelőnyösebben
Szathmáry hentesnél szerezhető
be, Fiume Vicolo Germania 1.
Telef. 11-72. Telef. 9-87.

Irodai állást keres.

29 éves volt kereskedő, ki magyarul és németül beszél és levelez. Kettős könyvelő, irodai gyakorlattal bír. Cim a kiadóhivatalban.

Egy a hasznosat a jóval összekötő karácsonyi ajándék

az

Eredeti
Singer, '66'

a legújabb és
legtökéletesebb

varrógép.

Az eredeti

SINGER

varrógépek

Brüsszelben 1910. évben a legmagasabb díjat nyerték el.

Kényelmes fizetési feltételek. - Készíztetés esetén árgedmény. - Árjegyzéket és utasításokat ingyen és bérmentve küld a

Singer Co. varrógép r.-t.

FIUME, ADRIA PALÓTA.

BONAVIA

nagyszálló és étterem

Via Edm. de Amicis 4 Fiume

56 szoba. - Tágas éttermek, nyáron szép kerthelyiséggel. - Magyar konyha. - Tiszta magyar és külföldi borok. - Kőbányai Polgári Sör. Olcsó árak!

ZONGORA-TEREM

FIGLIO di G. POTOSNJAK

FIUME, VIA DEL PORTO 1. I. em.

zongorák

Elsőrendű mérsékelt árakon
készpénzben és részletfizetésre. - Zongora
csere, javító és kölcsönző intézet.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes
villásreggeli olcsó áron.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF
jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hang-
versenyez.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

„Sans Souci“

elismert legfinomabb, francia minta
szerint előállított pezsgő.

Carte d'Or, Carte blanche, Asti spumante,
Gennaro Ossoinack pezsgőbor pince Görz,
Főraktár Fiumében: Benvenuto Vezzil-nél
Via Lodovico Kossuth.

**Mindennemű
kézimunka,**

valamint előnyomások, és
elkezdett hímzések, ugy-
szintén női dísz tárgyak
és női fejdiáryokból óriási
választék.

Kérem áruim megtekintését minden vételkényszer nélkül.
WEISZ és TÁRSA, FIUME, VIA ADAMICH (Európa-szállóép.)

Morgenstern Boris

Via Fiumara 2, az Edison mozi mellett.

Nagy választék
karácsonyra és újévre arany- és
ezüst zsebórákban, fali stb. órák-
ban, gyűrűk, láncok, szivarkatárcák s egyéb
ékszerekben. Aki 20.— koronáért vásárol
nálam, ingyen kap egy remek „Harang“
ébresztő órát.

**A karácsonyi és újévi
ünnepek alkalmából.**

Cukorka különlegességek, karácsonyfadi-
szek, csemegék, borok pezsgők előnyös
árak mellett kaphatók.

Moravetz K. - Fiume
Corso, és Via Lod. Kossuth a Royal-szálló m.

Butor vétel.

Jó állapotban levő használt berendezése-
ket, valamint egyes butordarabokat megfelelő
árban veszek.

RÓTH SÁNDOR
Via Clotilde Traversale I. szám.

NAVICELLO F.
automobil és kerékpár üzlete.

Piazza Scarpa - FIUME - Telefon 774

Kellékek raktára és alkatrészek
:: kicserélése. ::

JAVÍTÁSOK RÉSZÉRE ME-
:: CHANIKAI MŰHELY. ::

Auto-Garage és bérletek.

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERTPART“ LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Uj. Uj. Uj.
Aki olcsó és szép
karácsonyi és
újévi ajándékot
akar venni az
keresse fel

Krausz M. órás és ékszerész

üzletét a Via Ciotta 1. sz alatt
hol 20 koronán felüli vásárlásnál ingyen
kap bárki egy 60 cm, nagyságu fény-
képnagyítást bármely fénykép után, csu-
pán a passepartout-ért fizet 3 koronát.

Herskovich kereskedő Fiume, Via Germania 4.

Karácsonyi és újévi

ünnepek alkalmával leszá-
llított áron mindennemű zseb-
és faliórák, valódi és dublé arany-
ékszerek és gramofonok

részletfizetésre is kaphatók.

Órák és gramofonok javítását olcsón vállalom el.
Gramofon lemezek 25 cm. nagyságban 3-4 kor-ért.

VERMES E. órás és ékszerész, Viale Deák.
Dohánygyár mellett.

MERKUR KÁVÉHAZ

a vasuti állomással szemben

Legjobb minőségű kávéházi italok. - - -

□ MAGYAR BOROK. □

- - - - - Pontos és tiszta kiszolgálás.

Esténként Somogyi Zsiga zenekara hangversenyez.

A MAGYARSÁG TALÁLKOZÓ HELYE.

A n. é. közönség pártfogását kéri

KONRÁD FERENC tulajdonos.

Figyelem !

1	klgr.	0-ás liszt K.	—36 fill.	18 krajcár
1	"	kenyér	" —.32	16 "
1	"	házi zsír	" 2.08	1.04 "
1	"	kockacukor	" —.88	44 "

Mindenféle fűszer, csemege és halfélék
mindig frissen kaphatók; a legjobb fajkavék
és cukorka különlegességek állandóan raktá-
ron vannak, ugyszintén karácsonyfa díszek és
ajándék tárgyak mérsékelt áron kaphatók

Omcikus G. fűszer és csemege kereskedő

Via Governo és Via Ciotta sarkán.
Telefon 1074.

Wellmann Testvérek

Fiume.

Via del Pozzo 2. telef. 1215. és 1216.

Ajánlják nagy raktárukat házi és konyhaberendezési

tárgyakban. Berndorfi tiszta nikkal, — tiszta alumi-

nium, — bádognománc- és öntött zománcedényekben,

balance és tizedes mérlegekben stb. — Takaréktűzhe-

lyek és kályhák, kályhavédők, kályhalemezek széntartók

és kályha felszerelések. mindennemű szerszámok.

Szolid kiszolgálás. Legolcsóbb áruk.

Alkalmi ezüstvétele.

13 karátos evőeszközök grm.-ként
13 fillérért. Hal-, pecsenye- és tészta
tálca, csemegetálca grm.-onként 15 fi-
llérért.

Dús választék karácsonyi és újévi
ajándékokban, arany és ezüst ékszerek-
ben, órákban és elsőrendű china-ezüstben

Engelsrath J. ékszerész

Fiume, Piazza Dante és Abbazia, Angiolina-fürdő.

Magyar bor!

A t. fogyasztó közönség tudomására
hozom, hogy nálam kitűnő, természetes
tisza fehér magyar bor

□ literenként 60 fillérért □
kapható, avagy fogyasztási adóval együtt
együtt 80 fillérért, házhoz szállítatik. Leg-
kisebb rendelés 30 liter.

Pauk Ödön - Fiume

Riva Szápary 1. Telefon szám 470.

A via delle Pille 1. sz. alatt a Grande kávéház mögött
levő előnyösen ismert

Söracsarnok

Kitűnő zónareggeli mely áll: pörkölt, gulyás vagy
trippe, egy pohár sör s egy kenyérből

50 fillér.

Számos látogatást kér **Habetler Lajos**
a Magyar Vendéglő
volt főpincére.

HUNGÁRIA-szálloda

Fiume - Viale Franc. Deák - Fiume
(a pályaudvar közelében).

KIFOGÁSTALAN KONYHA ÉS TISZTA.
:: JÓ MINŐSÉGŰ MAGYAR BOROK. ::

34 KÉNYELMESEN BERENDEZETT
:: VENDÉGSZOBA. ::

Olcsó árak! Olcsó árak!

FUNDA ANTAL A „Continental“ szálló volt
tulajdonosa.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÖGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvizek,
toilettecikkek és szépítőszerek stb. stb.

Első Fiumei Magyar

Kárpitos és díszítő

Viale Deák 26 - FIUME - Viale Deák 26

Modern tükördívánok, szőnyegdíván, gar-
nitúrák, matracok készen kaphatók.
Vállal a legegyszerűbbtől a legmodernebb
berendezésig minden nemű kárpitos, díszítő
és angol bormunkát jutányos árban.

Szíves pártfogást kér

Eisler S. kárpitos.

Hungária Penzió

::: Lussingrande :::

Magyar ház modern kom-
forttal. - Napi ellátás 6 ko-
rona. - Kitűnő konyha.

Tulajdonos: özv. Seress Imréné.